

Beszámoló a XVI. SZOKOE Szaknyelvi Konferenciáról

2016. november 11–12-én rendezték meg a *Szaknyelvoktatók és -kutatók Országos Egyesületének* (SZOKOE) XVI. konferenciáját, melyet ezúttal a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem (BME) Idegen Nyelvi Központja (INYK) szervezett. A magyar és angol nyelvű konferencia központi témája a *Szaknyelvhasználat: a tudomány és a szakma nyelvének alkalmazása* volt, ezen belül a kultúráközvetítés, fordítás, tolmácsolás, tanterv, tananyag, módszer, szaknyelvi műfajkutatás, diskurzuselemzés, terminológia, lexikológia, gazdasági és orvosi szaknyelv, innováció, nyelvtechnológia, mérés, értékelés és vizsgáztatás témakörben hallhattunk előadásokat. Az előadók – mindnyájan felsőoktatási intézmények oktatói és kutatói – Magyarországon kívül Norvégiából, Szlovákiából, Szlovéniából érkeztek.

Az első nap programját Veress József egyetemi tanár (BME, Gazdasági és Társadalomtudományi Kar, Üzleti Tudományok Intézet) plenáris előadása indította *Gazdaság, politika, nyelv: tükrök által homályosan* címmel. Kiemelte, hogy a nyelvtanárok és a szaknyelvek tanárai különleges szerepet töltenek be a felsőoktatási intézmények hallgatóinak képzésében, mert a nyelvi ismeretek átadásán túl kultúráközvetítő és szemléletformáló szerepük is van.

A plenáris előadást kerekasztal-beszélgetés követte Balogh Dorka nyelvtanár (Pázmány Péter Katolikus Egyetem), Dudits András egyetemi adjunktus (Szegedi Tudományegyetem), Kóbor Márta egyetemi adjunktus (Pécsi Tudományegyetem [PTE]) és Szabó Csilla egyetemi docens (BME) részvételével. A *Szakember, nyelvész, profi – Ki képezzen, kit és hogyan?* című beszélgetésben a meghívott gyakorló tanárok a szaknyelvoktatók nyelvi és szakmabeli kompetenciáit vitatták meg, elsősorban a fordítóképzések szemszögéből. Gyakran merül fel az a kérdés, hogy nyelvi vagy szakterületi szakember oktasson-e szakfordítást, és az oktató a nyelvi és szakmabeli ismereteken kívül milyen egyéb kompetenciákkal rendelkezzen. A beszélgetés résztvevői szerint a nagyfokú szakmaspecifikusság miatt fontos minél többféle szakterület képviselőinek bevonása a szakfordítók képzésébe. Szóba került az is, hogy a pedagógiai módszertani felkészültség és az oktatók és szakemberek folyamatos együttműködése hozzájárul a hallgatók gyakorlatorientált felkészítéséhez.

A konferencia szekcióinak november 11-én délután és 12-én délelőtt megrendezett programjában 57 szekcióelőadás hangzott el, ezek témaköreit és eredményeit a továbbiakban szekciónként ismertetem.

Kultúráközvetítés, fordítás, tolmácsolás

A szekció a szaknyelvi és szakfordítói képzésben részt vevő hallgatók fordítói és interkulturális kompetenciáit elemezte. Bemutatott speciális szakfordítói nehézségeket és tolmácsolási igényeket, például a honlapfordítás módszertani és szaknyelvhasználati jellemzőit (Kóbor Márta, PTE, Bölcsészettudományi Kar), vagy a migrációs folyamatok következtében hiány-

nyelveken jelentkező tolmácsolási és fordítási szükségleteket vetett fel (Beták Patrícia, BME INYK). Az előadók hangsúlyozták, hogy a szakfordítói kompetenciához tartozó készségek felmérése és a piaci igényekhez igazítása elengedhetetlen része a modern szakfordítóképzésnek, továbbá a tantervek kialakításakor figyelembe kell venni a számítógépes fordítástámogató eszközök oktatását (Ugrin Zsuzsanna, BME INYK).

Sokan számoltak be kutatási eredményekről és nemzetközi vagy hazai projektekben való részvételről. Loch Ágnes (Budapesti Gazdasági Egyetem [BGE], Idegen Nyelvi és Kommunikációs Intézet [INYKI]) az *Intercultural communicative competence – A competitive advantage for global employability* elnevezésű nemzetközi projektet mutatta be, melynek magyarországi partnere a BGE Turizmus-Vendéglátás Szaknyelvi Tanszéke. A projekt célja innovatív tananyagok létrehozása és a hallgatók interkulturális kompetenciájának fejlesztése. A BGE Pénzügyi és Számviteli Karának (PSZK) több projektalapú kísérlete (Dósa Ildikó, *Kultúráváltás a szaknyelvi órán*) a munkaerőpiaci kompetenciák (például az együttműködés, alkalmazkodó képesség, önálló felelősségvállalás) gyakorlatorientált oktatását szorgalmazza. Egy kérdőíves kutatás (Nádai Julianna, *Az értékrend kialakításának kulturális aspektusai*) a győri Széchenyi István Egyetem (SZE) magyar és az Erasmus programban részt vevő külföldi hallgatóinak attitűdjét vizsgálta, arra keresve a választ, hogy a digitális médiából érkező információ hitelességének és értékének meghatározásában a különböző nemzetek között milyen különbségek lehetnek. Bajzát Tünde (Miskolci Egyetem, Idegennyelvi Oktatási Központ) magyarországi multinacionális vállalatoknál végzett kutatások alapján mérnökök munkahelyi interkulturális kommunikációját és a felsőoktatásban lehetséges fejleszthetőségét tárgyalta. Rávilágított arra, hogy az interkulturális kommunikáció oktatása motiváltságot és más kultúrák iránti nyitottságot eredményez, ezáltal a mérnök hallgatók munkahelyi elhelyezkedése javulhat.

Tanterv, tananyag, módszer

Ebben a szekcióban az előadók különböző fejlesztések és módszertani innovációk eredményeiről számoltak be. Például Hübner Andrea (BGE, Kereskedelmi Intézeti Tanszék) az *Angol másképp* elnevezésű projekt részeként diszlexiás hallgatókat támogató alternatív pedagógiai módszereket ismertetett. Érdekes kutatásba kaptunk bepillantást Krisár Csilla, Csongor Alexandra, Hambuch Anikó és Németh Tímea *Magyar orvosi szaknyelvoktatás összehasonlító vizsgálata Norvégiában és Magyarországon* című előadásában. Egy norvég–magyar online kérdőíves kutatás első fázisát mutatták be a magyar, a norvég, a német és az angol mint közvetítő nyelv viszonylatában. A kutatásban 135 magyar orvosi szaknyelvet tanuló hallgató vesz részt. A kutatók a norvégiai Bjorknes Főiskolán, Oslóban, illetve a PTE Általános Orvostudományi Karán (ÁOK) tanulók szociodemográfiai, nyelvi, motivációs, illetve interkulturális háttérének elemzését, valamint készségeik és kompetenciáik fejlődésének utánkövetéses vizsgálatát tűzték ki célul. Asztalos Réka és Szénich Alexandra (BGE INYKI) kutatása arra irányult, milyen joggyakorlatok léteznek külföldi felsőoktatási intézményekben az önszabályozó nyelvtanulás fejlesztésének területén annak érdekében, hogy elősegítsék a tanulók önálló nyelvfejlesztési készségeit.

Szaknyelvi műfajkutatás, diskurzuselemzés

A szekció előadói igen változatos szaknyelvi témákat érintettek. Szóba került például a metaforák és a humor használata az orvosi szlengben (Sélleyné Gyuró Mónika, PTE, Egészségtudományi Kar), a diplomácia területén dolgozók oktatásában felhasználható nyelvi készségfejlesztő ötletek (Zsubriniszky Zsuzsanna, BGE, Külkereskedelmi Kar [KKK]), a fizikatan könyvek metadiskurzusának vizsgálata (Neumayer Dénes, BGE, Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Kar [KVIK]) és a fordítás fontossága a válasra vonatkozó eljárások esetében (Maria José Salmerón, BME INYK). További előadások vizsgálták

a reklámok főcímeit (Csapóné Horváth Andrea, SZE), valamint azt, hogy elkülöníthető-e a katonapolitikai szaknyelv a hadtudomány nyelvhasználatától (Jakusné Harnos Éva, Nemzeti Közszolgálati Egyetem). Végezetül betekintést kaptunk az első világháború nyelvi kommunikációjába (Sturcz Zoltán, BME, Műszaki Pedagógia Tanszék).

Terminológia, lexicológia

Az egyik legnagyobb szekciót a terminológiai, gazdasági és orvosi szaknyelvvvel foglalkozó előadások alkották, amelyek egyik nagy csoportja az orvosi szaknyelvhez kapcsolódott. Helyzetképet kaphattunk recepteken található hibás latin terminológiáról (Varga Éva Katalin, Semmelweis Egyetem, Nyelvi Kommunikációs Igazgatóság). A PTE Egészségügyi Nyelvi és Kommunikációs Intézete (ENYKI) három előadással is szerepelt: az egészségügyi intézményi kommunikáció változásáról orvos-beteg párbeszédekben (Sárányiné Lőrinc Anita, Hambuchné Kóhalmi Anikó, Kránitz Rita, Rébék-Nagy Gábor), a fogorvos-beteg interakció vizsgálatáról fogorvosi rendelőben végzett hangfelvételek elemzése alapján (Zrínyi Andrea), a boncjegyzőkönyv terminológiájának sajátosságairól 15 autentikus boncjegyzőkönyvből álló korpusz alapján (Fogarasi Katalin). A továbbiakban szóba került a szótörténeti adatok szerepe a terminológiakutatásban (Mészáros Ágnes, BGE, Gazdálkodási Kar) és a magyar turisztikai szaknyelv szinonímiahasználati területei (Terestyényi Enikő, BGE KVIK).

A *Tanítunk-e frazeologizmusokat szaknyelvi órákon?* című előadásban egy korpuszalapú kutatás részleteit ismerhettük meg Csányi Esztertől (BGE PSZK), aki német nyelvű online lapokból összeállított korpusz alapján a gazdasági felsőoktatásban német szaknyelvet tanuló 200 hallgató körében végzett kérdőíves felmérésének eredményeit összegezte. Hallhattunk még az online marketing terminológiájáról (Polcz Károly, BGE KKK), az angol gazdasági szakszövegekben előforduló *forrás* terminus lehetséges értelmezéseiről (Vargáné Kiss Katalin, SZE) és az orosz banki szaknyelv jelentéssűrítő szóalkotási folyamatairól (Mágoeci Nyina, Budapesti Corvinus Egyetem). Szó esett a vendéglátás szaknyelvről, közelebbről a római dialektus gasztronómiához kötődő kulcsszavairól (Lukács András, BGE KVIK), egy másik előadó pedig a francia vasúti terminológia jellemzőit ismertette (Élthes Ágnes, BME INYK).

Innováció és nyelvtechnológia

A szekció előadói a modern technológia közösségépítő és a nyelvoktatásban és kutatásban is felhasználható lehetőségeiről számoltak be. Bagaméri Zsuzsanna (BME INYK) az Ifprof elnevezésű, a párizsi Francia Intézet kezdeményezésére létrehozott közösségi hálóról beszélt, amely francia nyelvtanárok számára jött létre és a globális szakmai párbeszédet hangsúlyozza. Ezt követően két oktatási keretprogram, a 2007–2013-ig tartó Élethosszig tartó tanulás és a 2014-től bevezetett ERASMUS+ online adatbázisainak kutatási lehetőségeiről hallhattunk (Kovács Gabriella, BME INYK).

Mérés, értékelés

A szekció munkája Einhorn Ágnes (BME INYK) előadásával indult, aki beszámolt arról, hogyan lehet felsőoktatási környezetben is fejlesztő értékelést alkalmazni. Hallhattunk az egészségügyi szaknyelvi fordítások értékelésének főbb szempontjairól (Hegedűs Anita, PTE AOK ENYKI), és szóba kerültek még a BA szintű szakfordítóképzésben használt gazdasági szövegek típusai és értékelésük jelentősége (Csikai Zsuzsa, PTE, Anglisztika Intézet).

A SZOKOE XVI. konferenciáján elhangzott előadások lektorált tanulmányok formájában várhatóan 2017 őszén olvashatók majd az egyesület *Porta Lingua* című tanulmánykötetében.

Koltai Andrea

Tisztelt Olvasó!

A *Modern Nyelvoktatás* 2017/4. számával búcsúzik a főszerkesztő és a szerkesztő.

Hat éve szolgálhatom a folyóirat ügyét, Szöllősy Éva szerkesztő pedig még két évet nekünk szentelt az ő korábbi hatéves szerkesztői munkája után. Úgy gondoljuk, itt az ideje, hogy átadjuk a stafétabotot a következő lelkes főszerkesztő-szerkesztő párosnak.

2012-től 2014-ig nagy öröm volt szerkesztőként Medgyes Péter főszerkesztővel dolgozni. 2015-től igyekeztem az általa kialakított szellemben gondozni a folyóiratot. Két évig nemcsak a főszerkesztői, hanem a szerkesztői feladatokat is elláttam. Szöllősy Éva, akitől a szerkesztést 2012-ben átvettem, mindig figyelemmel kísérte a *Modern Nyelvoktatás* sorsát, támogatta munkámat. Amikor 2016-ban Szépe György tiszteletére különszámot jelentettünk meg (2016/3–4.), Éva az első szóra segítségünkre sietett, majd további egy évre átvette a szerkesztői feladatokat. Fáradhatatlan, önzetlen tevékenységének is köszönhető, hogy a lap megőrizte korábbi színvonalát.

Köszönöm a szerkesztőbizottság minden tagjának az aktív közreműködést, rovatvezetőink odaadó munkáját, valamint tanácsadóink szakértő útmutatását és segítségét. Szem előtt tartottuk elődeink elveit: a legjobb hazai nyelvészek közül kértünk fel szerzőket, másrészt lektoraink, szerkesztőink segítségével jó minőségű szövegek jelenhettek meg a kezdő kutatók tollából is. Elsősorban a nyelvtanárok érdeklődésének megfelelő írásokat közöltünk, de természetesen az alkalmazott nyelvészet egyéb területeiről is befogadtunk cikkeket. Figyeltünk arra is, hogy ne csupán az angol nyelvvel kapcsolatos írások kapjanak helyet a lapban.

Egyengettük a folyóirat jelenét és jövőjét: cikkeink minősítést kapnak az MTMT rendszerén belül, valamint online elérhetőek a folyóirat legfrissebb számai is, ez utóbbiért külön köszönet a Tinta Könyvkiadónak és Kiss Gábor igazgató úrnak.

Végül köszönöm Nádor Orsolyának, hogy elvállalta a folyóirat főszerkesztését, és ezzel egy újabb, izgalmas időszak veheti kezdetét a *Modern Nyelvoktatás* történetében.

Dróth Júlia